

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**МЕДИЧНА СУБКУЛЬТУРА**

Спеціальність: **221 «Стоматологія»**
Освітньо-професійна програма: **Стоматологія**
Код освітнього компонента в освітньо-професійній програмі: **ВК 48**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **IV**
Семестр(и): **VII (осінній) або VIII (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026–2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **курс історії України загальноосвітньої середньої школи**

Кафедра/підрозділ: **кафедра філософії та суспільних наук**, пр. Науки, 4, 3 поверх

Керівники освітнього компонента:

доц. **Чернуха Олександр Васильович** email: ov.chernukha@knu.edu.ua

доц. **Демочко Ганна Леонідівна**, email: hl.demochko@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=6907>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент спрямований на вивчення специфіки медичної діяльності і особливості медичного пізнання, стиль мислення медика, його особисту культуру, атрибутику, звичаї і традиції. Саме поняття «здоров'я» сьогодні сприймається як поняття не лише біомедичне, але й соціокультурне. У медичних дослідженнях ученого та діяльності лікаря-практика все більшу роль відіграють ціннісні орієнтації. Професійна група медичних працівників становить значну самобутню спільноту, відносно закриту, що відрізняється від інших професійних груп низкою особливостей, має власну етику, норми поведінки та моралі, уявлення про професіоналізм та особу професіонала, світоглядні уявлення, які знайшли відображення в певних ритуалах, фольклорі та ін. Курс орієнтований на допомогу здобувачам вищої освіти у полегшенні процесу соціалізації в сучасному професійному медичному середовищі України та світу.

МЕТА КУРСУ: сформувати у здобувачів вищої освіти старших курсів знання, необхідні для успішної соціалізації в спільноті професійних медиків.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (0 год.): не передбачено

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Сутність та особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.
2. Структура і функції медичної субкультури.
3. Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».
4. Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Зміст понять «цінність», «ідеал», «норма», співвіднесення «ідеального» та «реального» в культурі.
2. Специфіка медичної діяльності, її характер, об'єкт і предмет, цілі та завдання.
3. Колегіальність і корпоративний характер медичної сфери.
4. Символічна атрибутика, стереотипи мислення і поведінки медичних працівників.
5. Індивідуальний та груповий рівні медичної субкультури.
6. Професіоналізм лікаря як рівень досконалості його професійної діяльності.
7. Поліфункціональний характер медичної субкультури та зміст головних функцій.
8. Система специфічних цінностей і смислів лікарської діяльності як атрибут медичної субкультури.
9. Побудова і підтримка позитивного образу лікаря. Професійний лікарський ідеал.
10. Світ лікарні в контексті досліджень міського культурного простору.
11. Особливості професійної ініціації лікарів.
12. Аналіз жанрів медичного фольклору.
13. Релігійні вірування і містицизм у лікарській діяльності.
14. Система стосунків «лікар-пацієнт».
15. Стосунки представників офіційної медицини і народної медицини.
16. Еволюція медичної субкультури.
17. Фактори впливу на динаміку медичної субкультури в контексті трансформації сучасного суспільства.
18. Зміст і пошуки шляхів вирішення «відкритих» проблем в сучасній медицині.
19. Проблема вибору моделі поведінки лікаря в умовах розвитку нових медичних технологій.
20. Проблема співвідношення понять «медична послуга» і «медична допомога» в сучасній медицині.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, проблемно-орієнтоване навчання; метод кейсів; розповідь; робота в групах, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, ділові ігри.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою заліку є набрання 70 - 120 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Буйських Ю. Життя в клініці: субкультура лікарів в просторі сучасного міста // Матеріали до української етнології : щорічник. Збірник наукових праць. Вип. 10 (13). / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2011. С. 73-80.
2. Медична субкультура : навчально-методичний посібник для вітчизняних студентів зі спеціальності "Медицина". – Харків : ХНМУ, 2020. – 40 с.
3. Бединський В. Етапи формування професійної культури лікаря на прикладі творчої діяльності М.М. Амосова / В. Бединський // Професійна культура: сутність, фахові особливості, розвиток: колективна монографія / кол. авт., відп. ред. Г.Є. Улунова. 2016. 87-103..
4. Дудікова Л., Марлова А. Особливості англійського медичного сленгу та ознайомлення з ним студентів вищих медичних навчальних закладів як засіб мотивування до вивчення іноземної мови / Л. Дудікова, А. Марлова // Молодь і ринок №9 (164), 2018. 22-28.
5. Андрейчин, М. А., Юкало, В. Я.. Український фольклор про інфекційні хвороби / М.А. Андрейчин, В.Я. Юкало // Інфекційні хвороби, 2023. №4. 65–70.

Завідувачка кафедри філософії та суспільних наук

Катерина КАРПЕНКО